

Nr 505

Av herr **Rubin**, om ändring av reglerna för hemskillnad.

Huvudregeln i 11: 1 giftermålsbalken (GB) är att makar som på grund av djup och varaktig söndring ej kan fortsätta sammanlevnaden kan erhålla hemskillnad. Har de därefter levat åtskilda ett år, kan de erhålla äktenskapsskillnad (11: 3 GB). Särlevnaden brukar styrkas med intyg av personer som känner makarnas livsföring.

Detta regelsystem företer åtskilliga drag som kan ge anledning till anmärkning i dagens samhälle. Systemet har tillkommit för att bereda skydd åt äktenskapet som institution. Det är också riktigt att samhället på allt sätt bör värna om äktenskapet, men det bör icke ske genom regler som icke ter sig realistiska i det nutida samhället.

Vi har allmänt accepterat att äktenskap mellan personer som visar sig icke passa samman bör kunna upplösas. Det är på längre sikt fördelaktigare för alla parter att äktenskapet upplöses än att tvinga dem till en sammanlevnad som kan bli en plåga. En förutsättning härför är emellertid enligt lagen att djup och varaktig söndring råder. I detta uttryck ligger krav på en motsättning mellan makarna som ibland icke finns. Man är helt ense om att äktenskapet bör upplösas därför att man ej passar ihop. Något sådant tillstånd som kan betecknas som söndring föreligger emellertid icke mellan makarna. Själva grunden för äktenskapets upplösande i dessa fall bör omprövas.

Vidare inbjuder kravet på bevisning beträffande den hävda sammanlevnaden till åtskillig oärlighet. Vem kan intyga att två makar som bor i samma stad under hemskillnadsåret icke i någon form upptagit sammanlevnaden under ett helt år? Har båda bevisligen vistats på olika orter utan möjlighet till kontakt är väl saken klar. Det vanligaste är emellertid att båda bor kvar med möjlighet till samvaro om de så önskar. I flertalet fall torde gemensamma barn finnas som nödvändiggör kontakt mellan makarna. Den gemensamma underhållsplikten kvarstår också under hemskillnadsåret. Rimligt är att makarna under ett år får pröva om de verkligen vill häva äktenskapet. Däremot bör bevisningen om att sammanlevnaden verkligen varit hävd kunna företagas i former som icke sätter de personer som skall skriva under sådana intyg i samvetsnöd. Bättre regler bör utformas på detta fält än de vi för närvarande har. Man bör kunna nöja sig med parternas egna utsagor, eventuellt avgivna under sanningsförsäkringen.

Det förestår nu en revision av äktenskapslagstiftningen. Vid utformning av de

nya reglerna på detta fält bör de av mig upptagna problemen närmare undersökas och reglerna jämkas, så att de ovan anförda synpunkterna vinner beaktande.

Under hänvisning till det anförda får jag hemställa,

att riksdagen vid behandling av förslag om revision av äktenskapslagstiftningen för sin del antager sådana regler att *dels* hemskillnad kan erhållas när makarna är ense om att äktenskapet ej längre kan fortsättas även om djup söndring mellan makarna ej skulle föreligga, *dels* bevisningen om att sammanlevnaden upphört under hemskillnadsåret kan bygga på makarnas egna uppgifter.

Stockholm den 25 januari 1968

Bertil Rubin (mbs)
